

**8.03.
2025.**

**BEZ
NAS
SVE(T)
STAJE!**

**OD 1. NOVEMBRA 2024.
I PADA NADSTREŠNICE NA ŽELEZNIČKOJ
STANICI U NOVOM SADU, U SRBIJI NIŠTA
VIŠE NIJE ISTO. DRUŠTVENE BORBE SE
NA DNEVNOM NIVOU UMNOŽAVAJU,
PODSTAKNUTE STUDENTSKIM BLOKADAMA I
NEZAPAMĆENIM PROTESTIMA ŠIROM ZEMLJE.
OD KOLEKTIVNE TUGE I BESA, KROZ STOTINE
KILOMETARA ŠETNJI, TRKA I BICIKLISTIČKIH
POHODA, SUSRETA SEVERA I JUGA, ISTOKA
I ZAPADA, STIGLI SMO KONAČNO I DO
KOLEKTIVNE NADE. KAKO GOTOVO DA NEMA
KUTKA U ZEMLJI U KOME SE NE VODI NEKA
VRSTA BORBE, OVOGODIŠNJE OBELEŽAVANJE
8. MARTA DONEKLE SE MEŠA SA DRUGIM
BORBENIM SKUPOVIMA ILI IM USTUPA
PROSTOR. STOGA JE I NAŠA OVOGODIŠNJA
MAPA REDOVNA, A VANREDNA, KAO I SVAKE
GODINE TU DA OBELEŽI OSMOMARTOVSKA
DEŠAVANJA, U KOM GOD OBIMU DA
SE DOGAĐAJU.**

SAMOORGANIZOVANI KOLEKTIV
8. MART – SVAKI DAN

**OSMOMARTOVSKI
MARŠ U BEOGRADU:**

BEZ NAS SVE(T) STAJE!

• • • • •

8. mart / 15h / Trg republike

Zamislimo kako bi izgledao dan u kome bi sve žene – seljanke, studentkinje i profesorke, radnice na poslu i kod kuće, drugarice, sestre, majke, supruge, bake, prijateljice i partnerke – potpuno prekinule svoj neplaćeni i

potplaćeni rad. Jasno je da bi u uslovima takvog opšteg feminističkog štrajka, koji prepoznaje formalne i neformalne oblike rada i zaposlenja, nestabilne uslove tog rada, kao i negu i brigu o drugima, sve i svet zaista stali!

BEOGRAD

Ilustracija: [@jachim992](#)

U Srbiji se godinama urušavaju radna prava svih, a pre svega žena. Žene su učiteljice, nastavnice, kasirke, medicinske sestre, tekstilne radnice, radnice u kulturi. Žene su naučnice i ekspertkinje, a opet, retko su na vodećim pozicijama. Žene odgajaju mlade i neguju stare. Od rođenja se od nas očekuje da budemo negovateljice, na nama je teret planiranja i organizacije kućnih poslova u primarnim i izabranim porodicama, koje obavljamo bez naknade. Kažu nam da je taj fizički i emotivni rad dokaz naše ljubavi. Ono što nam ne kažu jeste da taj rad vredi petinu ukupnog budžeta države. Kada bi vrtići, domovi za stare, i druge socijalne službe radili u punom kapacitetu realnih potreba, kada bi taj rad bio ravnopravno raspoređen, niti jedna od nas ne bi morala da sagoreva.

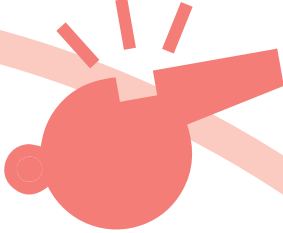
U ruralnim krajevima žene su suočene sa konstantnim otimanjem osnovnih sredstava za život: zemlje, vode i vazduha. Ovakva politika bespravlja i kapitalizma oduzima ženama osnovne uslove za dostojanstven i zdrav život. Seljanke se teraju u još veće siromaštvo u zemlji koja već ne prepoznaje njihov rad. Nisu im dostupne socijalne i zdravstvene usluge, a penzija, ako na nju ostvare pravo, najniža je u državi. Bez mogućnosti za ostvarivanje ekonomske nezavisnosti, žene iz ruralnih sredina u posebnom su riziku od rodno zasnovanog i ekonomskog nasilja.

I dok izlazimo na ulice na kojima se već mesecima osvaja sloboda u različitim gradovima Srbije, predvođena studentkinjama i studentima koji zahtevaju da se poštuju pravda, zakon i Ustav, svedokinje smo novih najdirektnijih napada i doslovnog gaženja upravo devojaka, kao vrhunca strukturnog nasilja nad onima kojima se neprestano oduzima društvena moć. Na studentskim protestima do sada su nasilju najviše bile izložene studentkinje koje se i inače na fakultetima disproportionalno više od svojih kolega suočavaju sa različitim oblicima seksualnog uznemiravanja, od koga nisu zaštićene i retko imaju podršku i priliku da ga prijave.

Desničarske politike, oslonjene na patrijarhat i kapitalizam, rastavljaju nas po rodu, godištu i poreklu – bile da smo lezbejke, trans žene, Romkinje, obrazovane ili ne, iz sela ili grada, sa invaliditetom – dok nas istovremeno strukturno eksploatišu. Vladajuće strukture u sprezi sa antirodnim pokretom zalažu se protiv ravnopravnog jezika, protiv zakona o rodnoj ravnopravnosti, a naša tela tretiraju kao mašine za produkciju i reprodukciju. Brane nam slobodu samoodređenja, slobodu seksualnosti – za nas su zabrane, naporni rad i siromaštvo, a za njih obilje.

Pokušavaju da svedu našu ulogu na privatnu sferu, pričajući nam idealizovane bajke o tradicionalnoj porodici. Ali mi nismo samo majke i supruge – naše pretkinje su pre osam decenija pobedile fašizam, a mi danas predvodimo radničke, ekološke, pacifističke i druge borbe za dobrobit svih.

U toj borbenoj tradiciji mi i ovog 8. marta marširamo, štrajkujemo, odupiremo se zajedno! Pozivamo

da sve stanemo i pokažemo kako bez našeg neplaćenog i potplaćenog rada sve staje. Tek s tim saznanjem se nastavlja borba za poštovanje i jednakost žena, borba koja traje sve dok Osmi mart za svakog na svetu ne bude značio više od čestitke i cveta.

Solidarne smo sa svim ženama sa prostora nekadašnje Jugoslavije, i iz svih krajeva sveta, a naročito sa ženama iz ratom pogođenih područja u Ukrajini, Palestini, Sudanu, Kongu. Osmog marta sve marširamo u istoj borbi za potpunu rodnu ravnopravnost u sferi rada i doma, na svakom mestu i u svako doba.

Okupljanje počinje u 15h na beogradskom Trgu Republike, odakle će krenuti marš.

Sve učesnike i učesnice pozivamo da se za marš pripreme shodno vremenskim uslovima, ali i da uz sebe imaju odevni ili drugi predmet po izboru koji je crvene boje, kao simbol krvi, radništva, antifašizma i borbe za ravnopravnost.

Pozivamo i vas da se pridružite osmomartovskom maršu za radna prava žena.

Samooorganizovani kolektiv
8.mart.svaki.dan

E:
8.mart.svaki.dan@gmail.com

FB:
Osmi Mart Svaki Dan

IG:
@8.mart.svaki.dan

CELOKUPNI PROGRAM OSMOMARTOVSKOG MARŠA

15:00 okupljanje na Trgu republike

15:30 – 16:00 obraćanje govornica

**16:00 polazak ka Studentskom
kulturnom centru**

**16:45 – 17:01 blokada raskrsnice kod
SKC i 16 minuta tišine**

17:01 nastavak marša ka Trgu Slavija

17:15 Horkestar nastup

17:30 Ministarstvo pravde / CZKD

**18:00h Veliki radnički skup
„Rame uz rame, studenti i radnici“
na Trgu republike**

**18:30 tribina „Šta sindikati mogu da
budu?“, CZKD**

20:00 žurka, Polet

OSLOBOĐENI KULTURNI
CENTAR BEOGRADA

OSMOMARTOVSKI PROGRAM

ŽENE PUŠTAJU
ČETVRTKOM

BENEFIT ŽURKA

• • • • •

22. februar / 12h / Polet

Dodite u subotu, 22. februara, u Polet, na još jednu ŽPC žurku. Kao i prošle godine, sakupljaćemo donacije i podržaćemo organizaciju protesta za 8. mart!

FB:
Žene puštaju četvrtkom
IG:
@zene_pustaju

• • • • •

6. mart / od 14 do 22h / KCB

14:00 Solidarni bazar
(celodnevni događaj)

14:00 Projekcija filma „Slavica“,
(Vjekoslav Afrić, 1947)

16:00 Čitalački razgovor:
Pobunjene čitateljke; tema – Priče
Osmi mart, Rumena Bužarovska

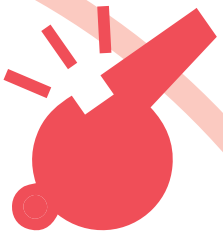
17:30 Projekcija filma
„Potraži ženu“ (*Cherchez La
Femme*, Zvonimir Berković, 1968)

18:00 Otvaranje
izložbenog programa:
Jovana Tešić – 404: identity not
found
Anastasia Tasić – Big Girls
Ivana Milovanović – Feminizam
nam drma lance

18:30 Projekcija filma
„Vera i Eržika“ (Želimir Žilnik, 1981)

20:30 Projekcija filma
„The Watermelon Woman“
(Cheryl Dunye, 1996)

IG:
@oslobodjeni_kcb

Kako je cilj da u okviru Mape osmomartovskih događaja obuhvatimo sve događaje za koje saznamo, ovde delimo sa vama šta se pored osmomartovskog marša dešava – jer iako ih je malo, ovi događaji su važan deo kontinuiteta obeležavanja ovog datuma.

BEOGRAD

BEOGRAD

**PODRŠKA
STUDENTSKIM
PROTESTIMA I BORBI
ŽENA ZA RADNA PRAVA**

• • • • •

**5. mart, prostorije Foruma žena
Prijevolja**

Pozvaćemo članice Foruma žena Prijevolja, volonterke i par studentkinja i popričati o aktuelnom trenutku i protestima i zauzeti stav šta dalje.

U okviru programa TV Forum emitovaćemo filmove o borbi žena za svoja prava i o stvaralaštvu izuzetnih žena.

FB:
<https://www.facebook.com/ForumzenaPrijevolja>
<https://www.facebook.com/televizijaforum/>
Web:
www.forumzena.rs

**ZAŠTO NAM JE VAŽAN
OSMI MART?**

• • • • •

**8. mart / 10:30 / Savremena
galerija Subotica
(Park Rajhl Ferenc 5)**

Online:
<https://us06web.zoom.us/j/81451051444?pwd=NXNOREJ4dW1hOEgyNVpKK2o5R2tvQT09>

Tokom prvog susreta nove generacije Ženskih studija, Ženske studije i istraživanja u hibridnom formatu (uživo i onlajn) organizuju razgovor o važnosti 8. marta.

FB:
https://www.facebook.com/?locale=sr_RS
Web:
<https://www.zenskestudije.org.rs/o-nama/o-zsi>

*Štrajk nije događaj, štrajk je proces.
(Veronika Gago)*

REKONSTRUKCIJA
ŽENSKI FOND

OSMOMARTOVSKA MAPA DEŠAVANJA

Mapom osmomartovskih događaja već deceniju i po dokumentujemo raznorodnost feminističke borbe i obeležavanja ovog praznika, kroz pobune i proslave, susrete i marševe, učenje, deljenje i aktivističke izraze različitih fokusa.

Rekonstrukcija Ženski fond prva je i još uvek jedina lokalna feministička fondacija u Srbiji. Preko 20 godina podržavamo feminističke i druge progresivne kolektive u borbi protiv nacionalizma, militarizma, rasizma, nasilja nad ženama i marginalizovanim osobama, u borbi za pravedniji svet. Pravimo kopče unutar i između pokreta, trčimo, mislimo, radimo i delimo, i prekoračujemo granice.